

Obsah

Předmluva	11
1. Úvod	13
2. Vzorkování a hodnocení vnějších znaků.	17
Postup při vzorkování	17
Hodnocení vnějších znaků.	19
Úprava vzorku pro další zkoušení	21
3. Složení nátěrových hmot a chemické zkoušky	22
Stanovení netěkavých složek (sušiny).	23
Stanovení v sušárně — přesná metoda	23
Stanovení v sušárně — provozní metoda	24
Stanovení netěkavých složek ve vakuu	25
Stanovení netěkavých složek za použití písku	25
Stanovení netěkavých složek při normální teplotě	26
Stanovení obsahu pigmentu a sušiny pojidla.	26
Oddělování pigmentu sedimentací	26
Stanovení obsahu sušiny pojidla	28
Oddělování pigmentu v odstředivce	30
Oddělování pigmentu a pojidla extrakcí.	30
Stanovení těkavých složek.	31
Destilace s vodní parou.	31
Destilace za normálního a sníženého tlaku.	32
Stanovení popela.	33
Stanovení čísla kyselosti	34
Stanovení čísla kyselosti u světlých vzorků	34
Stanovení čísla kyselosti u tmavých vzorků vysolením podle Alberta	35
Stanovení čísla kyselosti u velmi tmavých vzorků	35
Kvalitativní zkoušky.	36
Kvantitativní stanovení kationtů (kovů) sušidel	42
4. Vlastnosti nátěrových hmot v tekutém stavu	43
Barva transparentních laků a pojidel.	43
Jódové roztoky	43
Gardnerova stupnice	44
Metoda podle ČSN	44
Jiné srovnávací metody.	46
Komparátor Helligův-Stockův-Fonrobertův	46

Čírost a zákal transparentních laků	47
Index lomu	48
Barevný odstín tekutého vzorku nátěrové hmoty	48
Kryvost nátěrových barev v tekutém stavu	48
Pfundův kryptometr	50
Hustota	50
Stanovení hustoty ponorným hustoměrem	50
Stanovení relativní hustoty Mohrovými-Westphalovými vázkami	51
Stanovení hustoty pyknometrem	51
Ostatní způsoby	54
Viskozita a konzistence	55
Bublínkový viskozimetr	57
Stokesův viskozimetr	58
Höpplerův viskozimetr	59
Reoviskometr podle Höpplera	62
Höpplerův konzistometr	63
Rotační viskozimetr	64
Turboviskozimetr	67
Výtokové pohárky	67
Jiné metody měření konzistence nátěrových hmot	71
Jemnost pigmentů a plnidel v nátěrových barvách	71
Zkoušky v nátěru	72
Měření grindometrem	74
Měření Hegmanovým blokem	75
Měření mikrometrickým šroubem	75
Ředitelnost	76
Kvalitativní zkouška ředitelnosti	76
Zkouška na maximální přísadu ředidel	77
Vliv přísady ředitel na konzistenci	78
Bod vzplanutí	79
Skladovatelnost	81
Urychlené zkoušky skladovatelnosti	83
Zkouška urychlené sedimentace	84
5. Zhotovování zkušebních nátěrů	85
Volba a úprava zkušebních desek	85
Podmínky pro přípravu nátěrů	86
Zhotovování nátěrů nanásecím pravítkem	87
Zhotovování nátěrů máčením	89
Zhotovování nátěrů štětcem	91
Zhotovování nátěrů stříkáním	92
Zhotovování nátěrů nálevem	93
Zhotovování nátěrů v odstředivce	94
Roztírání nátěrových hmot prstem	94
Aplikační nátěry	94
Zhotovování volných nátěrových filmů	94
Závady při nanášení	95

6. Vlastnosti nátěrových hmot při nanášení	96
Roztíravost	96
Slévavost	97
Stříkatelnost	98
Vydatnost	98
Zkoušky na přetírání a přestřik	99
Zvedání nátěrů	99
Pronikání (prorážení, nesprávně „krváčení“)	99
7. Zasychání nátěrů	100
Hodnocení zasychání prstem	103
Hodnocení zasychání lycopódiem a cigaretovým papírkem	104
Hodnocení zasychání podle otisků uhlovým papírem	106
Automatický přístroj podle Sandersona	107
Metoda podle Bandowa-Wolffa	107
Metoda podle německé normy	108
Metoda podle sovětské normy	109
Ostatní zahraniční metody	109
Zasychání olejů a fermeží — metoda „kyslíkového čísla“	109
Zasychání olejových filmů	110
Kontrola zasychání vypalovacích nátěrů	110
Vzájemné srovnání jednotlivých metod	110
8. Optické vlastnosti nátěrů	112
Vzhled nátěrů	112
Lesk	114
Vizuální hodnocení	114
Drátková metoda	115
Fotoelektrické měření lesku	115
Srovnání hodnot lesku zjištěných různými metodami	118
Barevný odstín	118
Barva transparentních nátěrů (neobarvených)	119
Barva obarvených transparentních nátěrů	120
Stálost na světle	120
Dlouhodobá praktická zkouška	120
Urychlené zkoušky pod křemennou lampou	121
Kryvost	121
Hodnocení kryvosti podle tloušťky vrstvy	122
Hodnocení kryvosti na stupnici kontrastů	126
9. Technologické vlastnosti nátěrů	127
Tloušťka nátěrů	128
Měření tloušťky mokré vrstvy	128
Měření tloušťky zaschlého nátěru	130
Nepřímé stanovení tloušťky nátěru	134
Hustota nátěrů	134
Tvrдость nátěrů	135
Stanovení povrchové tvrdosti tužkami	135
Stanovení celkové tvrdosti podle Clemena	137

Stanovení tvrdosti kyvadlovým přístrojem	137
Stanovení tvrdosti podle Swarda	140
Stanovení tvrdosti vpichem jehly podle Philipse	141
Zkoušení tvrdosti nehem	142
Srovnání jednotlivých metod	142
Přilnavost a vláčnost	142
Přilnavost a vláčnost seřezáváním	142
Přilnavost a vláčnost podle Peterse a podle DIN 53 155	146
Metoda podle Rossmanna	147
Zkoušení přilnavosti mřížkovým řezem	147
Zkoušení přilnavosti škrábáním	148
Odolnost nátěrů při ohybu	148
Zkoušky v Erichsenově přístroji	151
Orientační zkouška v přístroji na tažení	155
Odolnost nátěrů při deformaci úderem	156
Mechanické zkoušky s volnými filmy — pevnost a tažnost	158
Zkoušky na křídovém papíru	159
Pórovitost nátěrů	161
Ferrikyanidová metoda	161
Metoda podle Duffka	162
Metoda podle Kronsteina	162
Zjišťování pórovitosti na vnitřním nátěru hliníkových tub	163
Propustnost (permeabilita) nátěrů	164
Zkouška propustnosti vázkově podle bývalé IG	164
Zkouška propustnosti vázkově	165
Kontinuální zkouška propustnosti (elektrická)	166
Zkouška propustnosti nátěrů vizuálním hodnocením	167
Odolnost nátěrů proti oděru	167
Metoda podle ČSN 67 3083	167
Elektrické vlastnosti nátěrů	169
Měření elektrické pevnosti	169
Měření izolačního odporu	170
Měření dielektrické konstanty plyných, kapalných a tuhých látek	172
Měření ztrátového činitele	173
10. Zkoušení odolnosti	174
Odolnost proti kapalinám	174
Odolnost hodnocená změnou tvrdosti	174
Zkouška nasáklivosti nátěrových filmů	175
Odolnost nátěrů při trvalém ponoření do kapaliny	176
Zkoušky pod skleněnými kloboučky podle Rožana	177
Zkoušky na miskách	179
Odolnost nátěrů při střídavém ponořování	179
Hodnocení změn	180
Doporučený postup	182
Odolnost nátěrů proti mrazu	183
Zkouška mechanické odolnosti nátěrů při nízkých teplotách	183
Zkouška s volnými filmy	184

Zkouška odolnosti při střídání teplot	185
Odolnost nátěrů proti zvýšené teplotě	186
Zkouška tepelného stárnutí při různých teplotách	186
Zkouška tepelného namáhání do rozpadu	187
Hořlavost nátěrů	188
Zkouška hořlavosti nitrocelulóзовých nátěrů	188
Zkouška hořlavosti podle sovětských předpisů	188
Zkouška hořlavosti podle Trnauxe a Harrisona	188
Zkouška nehořlavosti podle ASTM	189
11. Korozní zkoušky	190
Výklad koroze	190
Zkoušky v tropické komoře	191
Urychlené zkoušky odolnosti proti korozi	194
12. Normální a urychlené zkoušky odolnosti proti povětrnostním vlivům	198
Zkoušky odolnosti proti normálním povětrnostním vlivům	198
Urychlené povětrnostní zkoušky	202
Kontrola vlastností zkušebních nátěrů před jejich vystavením	206
Kontrola a hodnocení nátěrů během zkoušek	207
Hodnocení výsledků zkoušek	211
13. Zkoušení některých typů nátěrových hmot	214
Přehled nátěrových hmot a doplňkové zkoušky	214
Asfaltové nátěrové hmoty — skupinové označení A	214
Celulóзовé nátěrové hmoty — skupinové označení C	214
Chlórkaučukové nátěrové hmoty — skupinové označení H	217
Lihové nátěrové hmoty — skupinové označení L	218
Olejové nátěrové hmoty — skupinové označení O	218
Syntetické nátěrové hmoty — skupinové označení S	219
Emulzní nátěrové hmoty — skupinové označení V	221
Nátěrové tmely a plniče pórů	221
Ředidla	224
Pomocné přípravky	227
Nátěrové hmoty pro speciální použití	228
Elektroizolační laky	228
Laky a emaily na konzervy a tuby	232
Efektivní nátěrové hmoty	235
Zkoušení nátěrových hmot v seriích	236
Literatura	238
Přehled norem ČSN	239
Tabulky	240
Rejstřík	245
Přílohy	